

Vaderlandsche Druipsteenen

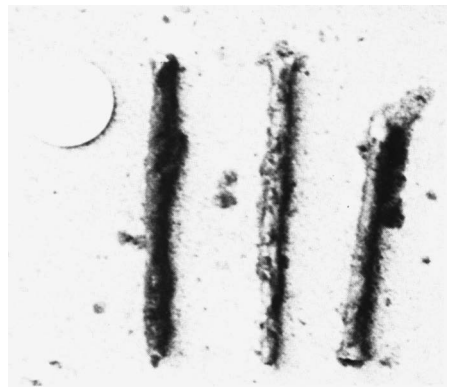
W. F. Anderson

ABSTRACT

Recent and ancient formation of stalactite.

Onder deze titel Vaderlandsche Druipsteenen verscheen destijds in het tijdschrift 'DE NATUUR' van 15 April 1883 een aardig artikel waarvan wij hieronder een gedeelte Letterlijk hebben overgenomen:

Er schijnt eenige tegenspraak te zijn tusschen de beide woorden, die het onderwerp der volgende bespreking te kennen geven. Immers hij, die buitenslands reisde, 't zij hij in Engeland vertoefde, of zich ophield in de nabijheid van Luik, Spa en Laroche in België en de Baumannshöhle in het Hartzgebergte, of wel zich verlustigde in de wonderen der Dechenhöhle, zal hebben opgemerkt, dat druipsteenen voorkomen in hollen, die de natuur in kalkrotsen heeft uitgehouwen. Ja hij weet, dat druipsteenen en kalkgronden zóó bij elkander behooren, dat men van deze tot gene en omgekeerd besluiten kan. Nu zijn er in ons vaderland geen natuurlijke hollen, noch gronden wier hoofdbestanddeel kalk is, zoodat daaruit volgens het zoeven genoemde schijnt te moeten volgen, dat druipsteenen in Nederland geen nationale voortbrengselen kunnen zijn. Toch leert de ervaring ons nu en dan het tegendeel, en worden de hier bedoelde voorwerpen wel niet in natuurlijke hollen, dan toch aan gewelven door menschenhanden gemaakt, in groote hoeveelheden hangende aangetroffen. Het is naar aanleiding van een dergelijke vondst te Amsterdam, dat ik over den bouw en de groeiwijze van inlandsche druipsteenen of stalaktieten eenige opmerkingen wenschte te maken. Gelijk allicht tengevolge van openbare discussiën over dit punt gevoerd, ook aan den niet-Amsterdammer is bekend geworden, wordt de Hoogesluis, die de beide deelen der Sarphatistraat samen verbindt, op het oogenblik verlaagd. Terecht noemde men deze brug 'hoogesluis', wijl men van haar hoogste punt af niet alleen terweërszijden op de Sarphati-straat neêrzag, maar insgelijks stadswaarts op den zoogenoemden Binnen-Amstel. Om dit hoogste punt te bereiken, moest de voetganger reeds lang van te voren een hellenden weg bestijgen en de tramwagen door een bijpaard worden voortgeholpen. Deze lange weg nu werd gesteund door een reeks van gemetselde gewelven, waarvan alleen die, welke het dichtst bij de rivier stonden, zichtbaar waren, terwijl de verder verwijderde en dus lager liggende zich geheel onder den beganen grond verloren. Van alle gewelven nu moest, ter bereiking van het voorgestelde doel, een gedeelte worden afgebroken en daartoe eerst de bestrating en de brugzelve worden verwijderd. Ten gevolge daarvan werden verwulven geopend, die sinds het jaar 1662 het daglicht niet hadden aanschouwd! (Fig. 1)

Denekampse stalactieten

Wanneer U er eens op let, kunt U zelf ook wel van dergelijke Vaderlandsche druipsteen en vinden. Het nu afgebroken pand van onze vroegere bureu Ootmarsumsestr. 114 te Oldenzaal, was een betrekkelijk nieuw huis, dat ongeveer 30 jaar oud was. Boven de voordeur was een betonnen luifel aangebracht waaraan twee 'vaderlanders' hingen ter lengte van 5 cm en van binnen hol.

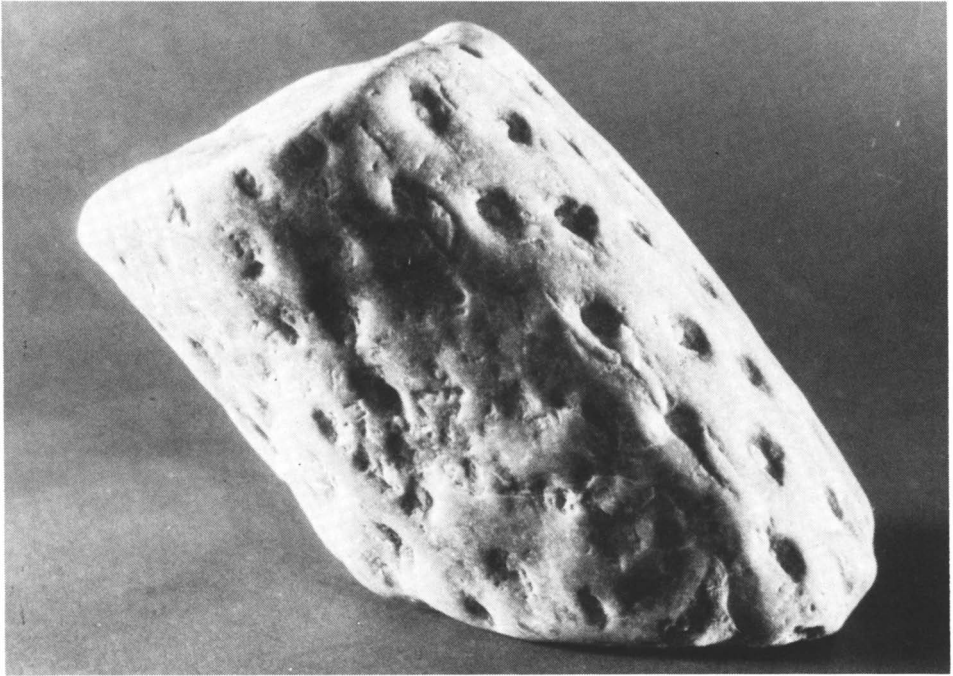
De betonnen brug over de Dinkel aan de Oldenzaalsestraat te Denekamp, droeg aan de onderkant ook een draperie van 'druipsteenpegels'. Ze waren van binnen hol en hadden een lengte van wel 8 cm.

Tot zover dus ouderdomsbepalingen van recente vormingen. De groei van dergelijke kalken buisjes kan meerdere millimeters per jaar bedragen. Het is natuurlijk niet mogelijk te zeggen dat dit groeitempo voor alle tijden geldig is. Klimaatomstandigheden spelen hierbij een rol. Zodra de stalactieten dikker en langer worden zal een gedeelte van de kalk zich reeds aan het boveinde afzetten, waardoor de dikte-toename, de lengte toename beduidend vertraagt.

Zonnestralen die onze atmosfeer binnendringen veranderen stikstofkernen in koolstofkernen. Het is de niet stabiele radioactieve Isotoop C 14. Deze isotoop gedraagt zich chemisch precies zoals normale koolstof en vormt kooldioxyde en komt als zodanig met doorsijpelend water, tenslotte ook als een bestanddeel in de stalactieten terecht. Het is nu gelukt in druipsteenlagen uit het verlies van de oorspronkelijk aanwezige hoeveelheid C14 de ouderdom te bepalen. Prof. Florian Heller van het geologisch Instituut van de Universiteit Erlangen, deed onderzoekingen in de Doktorshöhle in Franken en kon waarden voor jongere afzettingen vaststellen van 3300 en 5000 jaren oud. Bij de oudste afzettingen kwam hij op bedragen van meer dan 30.000 jaren. Dat dergelijke onderzoekingen natuurlijk ook belangrijk zijn met betrekking tot ingesloten beenderen en dergelijke, is haast van zelfsprekend. Nog een vraag aan onze Limburgsche vrienden: 'Is er ook druipsteenvorming in de Limburgsche grotten bekend, waarom komt deze daar eigenlijk niet op grote schaal voor?'

Druipsteenvorming onder de brug over de Dinkel te Denekamp

**Grijsbruine verkiezelde *Lepidodendron* sp. Aan de buitenkant enigszins afgerold.
De stam is waarschijnlijk door druk afgeplat (ovale vorm). Grootste lengte: 91,2 mm. Grootste doorsnede: 74,7 mm. Kleinste doorsnede: 56 mm. Koll. Nat. hist. Museum, Enschede.**

‘Vreemde’ zwerfstenen in zandgroeve te Sibculo

H. P. Tenbergen

SUMMARY

Author reports that big quantities of Meuse driftboulders dredged up near Kessenich (Belgium) have been dumped temporarily in a sand-pit near the village of Sibculo situated in the north-eastern part of the Overijssel province (Netherlands). Collectors are invited to report via this periodical when finding in the Netherlands more of such ‘strange’ depots of driftboulders, as such unnaturally transported driftboulders are implying a serious danger to collecting scientifically. Among these Meuse driftboulders from Kessenich author found a silicified *Lepidodendron* sp. which is showing also the primary xylem-cylinder. Supposed is that the oval shape of this piece of stem and possibly of the primary xylem-cylinder too, has been caused by pressure (see pictures).

Tijdens een bezoek aan het zand- en grindbedrijf Kleine te Sibculo op 27 april 1975 werd aldaar door schr. een voor deze groeve ‘vreemd’ zwerfsteengezelschap aangetroffen. Naast de zandtrechterinstallatie lag een berg stenen van enkele tientallen kubieke meters. Opvallend was het grote aantal kwartsieten en witte kiezel en enkele conglomeraten. Geen spoor echter van typische gesteenten uit de grinden van Sibculo. Verder werden zandstenen en bruine vuursteen met zeeëgelresten gevonden, die evenwel geen duidelijke aanwijzing omtrent de herkomst gaven. Was het Zuidelijk materiaal? Verder speurend viel het op, dat elk spoor van graniet ontbrak. De vondst van een Revinienkwartsiet en een gerolde blauwe vuursteen,